

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOLD: Kristi kongefest — og ungdommen. — Om fred. — Pave Pius taler til foreldrene. — Vær med du også. — Brev fra Bergen — og noe om Folkemisjonene. — En biskop-tale. — † Mère Constance. — Herhjemme — — og derute.

Kristi kongefest — og ungdommen.

På sitt dødsleie ønsket m gr. Snoeys at denne hans siste hilsen til ungdommen måtte bli brakt den på Kristi Kongefesten.

Selv om Kristi Kongefesten er av forholdsvis ny dato så har den vunnet tilslutning i hele Kirken og ikke minst blant ungdommen. Hos oss er den derfor blitt den særlige ungdomsdag hvor vi hylder Kristus som vår Herre og konge, som *kjærlighetens* Herre og konge. Og vi trenger for vår *egen* skyld til å frembære denne hyldest. I en grad som vår generasjon og iallfall slett ikke de yngre generasjoner har opplevd før herjes nå verden av *hatets* pest, og den kristne kjærlighets første og største bud og «det andre bud som er lik dette» forhånes og nedtrampes. I kanontordnens brøl høres ikke mer Kirkens stemme, kristendommens stemme, men ingen må derav tro at Kirken er død, at den er overvunnet eller ligger avkreftet, såret og døende. Nei, den enn ikke sover som noen mener — den våker og ber med den korsfestede Frelser i hans lidende legem, og den opprettholder *troen* og *håpet* fordi den vet at den likesom «Jesus av Nasaret, jødernes konge» vil seire gjennom tilsynelatende nederlag — i fast tillit til hans ord: at dødsrikets porter aldri vil lukke seg over den. Derfor kan vi synge så fortrøstningsfullt selv i de dager som «ikke behager oss»:

«Vi elsker vår Kirke som døptes
i trengslenes bloddåp og ild,
hvis frihet i lenkene kjøptes,
hvis fred ble i fengslene til.

I trengslenes stormnetter sorte
mot helvedes rasende porte
dens brudgom som aldri er borte
beskytter sin Kirke på jord.»

Og denne Kirke vil også overleve den storm som nå raser over verden. Men sårt er det at så mange av dens barn går under fordi deres tro og dermed deres holdepunkt er for svake — og sårest at dette også gjelder så mangen kjekk ungdom.

Guds rikes fiender vet hva de gjør når de særlig legger an på å vinne ungdommen. Ett av deres beste midler er at de forsøker å svekke den hellige ild, den varme levende begeistring for Kristi Kongens sak. De søker å slukke denne ild, å gjøre ungdommen likegyldig for de kristne leveprinsipper, den kristne livsholdning, og de prøver å forgifte de unge sinn ved å lure hatefulle tanker inn i dem, ved å gi dem falske idealer og forespeile dem jordiske mål som livets eneste sanne mening.

Mot disse røster lyder i dag med manende klang Kristi Kongens røst: «Mitt rike er ikke av denne verden» — det er så meget større og omspennende: «Meg er gitt all makt i himlen og på jorden.» Vi kan ikke bekjenne oss som kristne uten også å bekjenne vår tro på disse ord — og det vil si det samme som å holde dem opp som en fane vi følger i alt og over alt.

Husk dette, du ungdom av i dag! Når vi gamle må gi opp, når vi har fullført løpet og det Kristi korsflagg vi har løftet over vårt liv og fulgt der det førte oss, som vi har kjempet for og lidt våre

nederlag og vunnet våre seire under — når det glir ut av våre trette hender, da er det *dere* som skal gripe det, fylke dere om det og løfte det høyt i kampen mot «ondskapens åndehær», som vil søke å overmanne dere — ja, verve dere til kampfeller i hatets og løgnens hær.

Kjære katolske ungdom — husk at det er *sannheten* selv, han som kalte seg selv med dette navn, dere har valgt som deres Herre og Konge og hvem dere i dag fornyer deres tro-skapsed til og vigsler deres tanker, ord og gjerninger — deres person og deres livsforhold. Søker dere først og fremst alle tings sannhet, sannheten i menneskene som sannheten i foreteelsene, vil dere alltid kunne høre Kristi stemme, hans Kirkes stemme og vil aldri stå rådvill, uten råd og veiledning. Dere vil aldri føle dere alene og dere vil aldri vandre i mørke, famle dere fram i blinde, ti for dere vil gjelde:

«Aldri redd for mørkets makt, stjernene vil lyse. Med et Fadervår i pakt skal du aldri gyse.»

Den samme stjerne som varslet de vise menn at nå var kongernes konge født og som ledet dem fram til ham og viste dem den rette veien selv etter at de hadde forvillet seg inn om falskhetens og ondskapens kronede representant — den samme stjerne lyser stadig i den evige lampes skinn foran Tabernaklet. Følg den i all din ferd, du ungdom som nå bærer Kirkens liv og lære i ditt hjerte! I dens lys

vil du alltid kunne bevare den sanne tro, det sanne håp, den sanne kjærlighet. Løgnen, de mange farlige livsløgner, vil da aldri få bukt med deg — mørkets rike vil aldri lukke seg over deg — du vil alltid være et lysets barn, barn av vår hel-

lige Kirke, Kristi Kirke. Derfor vil på Kristi Kongefesten vi gamle forene vår bønn med deres, og tross tidens mange vansker, dens farer og sorger, dens bekymringer og prøvelser vil vi som det sømmer seg Guds barn, «om enn bedrøvede så dog glade», forme denne vår felles bønn som en *takk*, idet vi sammen vil si med de første ord i dagens epistel:

«Vi takker Gud Fader, som har gjort oss verdige til å få del i de helliges arvelodd i lyset. Han har fridd oss ut av mørkets makt og ført oss over til sin elskede Sønnns rike.»

Må det aldri gå oss av minne å *takke* og å *lovprise* — må det aldri gå dere av minne:

«I vår store Konges garde går vi fram til dåd og dyst.

Korset lyser som en varde og gjør kampen til en lyst. Fagert er det liv som leves der hvor korsets banner heves og for Kristus kampen står. Kristmenn, korsmenn, fram! Kristmenn, korsmenn, fram! Kristmenn, korsmenn, kongsmenn fram!»

Til Bededagen 31. oktober:

Om fred.

Da verdens frelser steg opp til sin far i himmelen, ga han læresveinene sine påbud om fred som en siste gave og sa: Min fred gir jeg dere, fred etterlater jeg med dere, i fred forlater jeg dere, i fred kommer jeg til å finne dere. Før han dro bort ville han gi det som han ville finne hos alle når han kom igjen. Denne fredens bunad viste han på vidunderlig vis et annet sted og talte slik: Salige er de fredsommelige for de kan kalles Guds barn. Den som allerede er fredsommelig, kan kalles Guds barn. Ingen som ikke vil elske fred, kan kalles Guds barn. Den som avslår å være fredsommelig, nekter Gud å være hans far. Men denne fred skal man holde med de gode idet man retter seg etter Guds påbud, og ikke med ildgjerningsmenn og fiender som har fred seg imellom i sine synder. Kristi fred tjener til sjelens evige frelse. Den fred som er med djevelen, fører til evig fortapelse. Fred med de gode befester nestekjærlighet og samhold mellom brødre. Med fred tilegner man seg særlig Guds ånd. Fred er kjærlighetens mor. Fred er det tegn på hellighet om hvilket Vår Herre selv sa med profetens ord: Elsk fred og sannhet. Fred er til helse for folket, til ære for prestene, til glede for fedrelandet, og til skrekk for synlige og usynlige fiender. Alle mennesker skal holde fred, fordi den som blir med Gud, blir i hellig fred med Guds trelles. Det er prestenes gjerning å minne folket i fred om hva de skal gjøre, og folket skal høre i ydmykhet hva prestene påminner dem om. Det som ikke er tillatt, skal hyrdene fordømme forat det ikke skal bli gjort, og folket skal høre så de ikke gjør det.

Av Alquin, lærer for Karl den store og hans barn og død 804. Oversatt til norsk mål i en prekensamling fra ca. år 1200, altså samtidig med kong Sverre.

Pave Pius XII taler til foreldrene om grunnlaget for oppdragelsen.

Den 24. september ga pave Pius XII en audiens for ca. 500 nygifte par. Ved denne anledning holdt Hs. hellighet en tale som særlig nå til ungdomsdagen har bud til hjemmene, hvor barna og de unge vokser opp og hvor kristne foreldre har sitt største ansvar. Vi gjengir her talen, ubetydelig forkortet, i vår norske prestestuderende Ivar Hansteen-Knudsens utmerkede oversettelse, som er datert Castelgandolfo 29. sept.

Familielivet leves og vokser som regel fram fra et dobbelt og bindende bånd: båndet som forener under felles tak foreldrene seg imellom og foreldrene med barna. Allerede ved det første kny fra vuggen fryder moren og faren seg, og venner og bekjente gleder seg med dem. I morgenrøden av dette nye liv trer også farens primære autoritet fram, og morens etter ham. Begge nemmer sin plikt til å sørge for at dette lille barnet gjennom dåpen blir Guds eget barn. For himmelen hører barna til (Mat. 19, 14). Således begynner ethvert lite barn, når det merkes med stemplet for den guddommelige adopsjon og får drikke ved kilden av det overnaturlige vann, livsgangen sin i Kirken likesom en pilgrim, før det siden gir seg ut på de usikre og farlige veier i verden.

Hva skal det vel bli av dette barnet? Quis putas puer iste erit? (Luk. 1, 66). Småbarn er som stråene som bøyer seg i vinden — som blomster hvor også den milde aftenvinden river med seg enkelte av blomsterkronbladene — som hagebed hvor Skaperen har sådd godhetens sæd, men hvor tankene og sansene fra menneskehjertet ligger på lur. Hvem sørger for å gjøre disse stråene sterke? Hvem beskytter disse blomstene? Hvem dyrker disse bedene og ser til at godhetens sæd spirer der og holder stand mot det ondes angrep? Foreldre, den autoriteten som styrer familien og barna er i første rekke deres!

Våre dagers fedre og mødre klager ofte over at det ikke lenger lykkes dem å få barna til å lyde. Der er de stridige barn som ikke vil høre på noen; gutter og piker som motsetter seg ethvert førerskap, ungdom uvillig overfor råd, døve for formaningene, ærgjerrige etter førsteplassen i spill og kappestrid, og bare med lyst til å gjøre alt etter sitt eget hode fordi de alene tror seg i stand til å forstå det moderne livs krav. Den nye generasjon vil i alminnelighet ikke bøye seg for farens og morens autoritet, selv om det dog er mange vakre og rosverdige unntakelser! Hva er så grunnen til dette? Grunnen en vanligvis pleier å gi, er at barna nå til dags ofte ikke eier den respekt som de skylder foreldrenes røst. Alt det som de unge ser og hører omkring seg øker, oppildner og skjærper mer og mer deres ubeherskede trang til uavhengighet og deres forakt for det som hører fortiden til.

Men den normale autoritet beror ikke bare på dem som

skal lyde — i høy grad også på dem som skal byde. Ett er å sitte inne med autoritet, med retten til å gi ordre — et annet å ha den moralske kvaliteten som gjør autoriteten aktiv og virkningsfull og faktisk skaper lydighet. Det ene er tildelt dere av Gud selv i og med at dere blir fedre og mødre, — det andre må dere selv erverve dere og ta vare på. Det kan mistes og det kan økes, men det er et faktum at med retten alene til å byde oppnår dere såre lite hos deres barn. Retten må gå sammen med den personlige evne og innflytelse som alene kan sikre dere virkelig å bli adlydt. Hvorledes vil dere altså kunne skape, oppretholde og styrke en slik moralsk makt?

Gud har gitt enkelte en naturlig evne til å kunne byde og få andre bøyet under ens egen vilje. Det er en meget verdifull gave. Om en eier denne evnen ene og alene på grunn av sin måte å være på, talen, blikket eller ansiktsuttrykket, er ofte vanskelig å si. Imidlertid er det på samme tid en evne som avsetter en viss frykt. Når dere har med barn å gjøre, må dere derfor ikke misbruke denne gaven dersom dere eier den. Dere kan risikere å sperre barnesinnene inne i frykt og således gjøre dem til slaver istedetfor til elskelige sønner og døtre. Legg en demper på denne makten ved en kjærlighet som svarer til hengivenheten deres og ved en godhet som er mild, tålmodig, omsorgsfull og oppmuntrende. Hør hva den store apostel Paulus legger dere på hjertet: «Fedre, framkall ikke uvilje hos Deres sønner slik at de bare taper humøret.» (Coloss. 3, 21). Husk foreldre, at strengheten først er en dyd når den følges av et mildt hjertelag.

Forøvrig er det den fundamentale forutsetning for en heldig innflytelse på andres vilje at den som byder vet å byde over seg selv og over sine egne lidenskaper og impulser. En autoritet er bare sterk og respektert når den i de underordnedes sinn blir følt som inspirert av fornuft, tro og pliktfølelse, for da føler de underordnede på sin side at deres plikt svarer til den annens. Hvis de ordre dere gir til barna deres og de irettesettelser som dere foretar utgår fra øyeblikkets lune, utålmodighet eller fra lite overveiede følelser, kan en ikke undgå at de som oftest vil vise seg selvmotsigende og kanskje også urettferdige og malplasserte. I dag vil dere overfor disse stakkars små kan hende fare fram med en ubønhørlig strenghet, i morgen la alt gå sin glade gang. Dere begynner med å nekte dem en liten ting, som dere kort etterpå, trette av deres gråt og sinne, innrømmer dem, engstelige for at det ellers skal komme til nerveirriterende scener. Hvorfor kan dere ikke beherske deres egne luner og innfall, og styre dere selv, når dere ønsker å styre barna deres? Hvis dere i enkelte øyeblikker tror å mangle den nødvendige selvbeherskelse, utsett da til en bedre stund bebreidelsene dere vil gjøre eller straffen dere mener å måtte pålegge. I en roligere og mer avbalansert sinnstilstand vil ord og straff virke

ganske annerledes, ha en mer oppdragende og autorativ kraft — fordi de da ikke er lidenskapelige utbrudd, men frukten av behersket nøktern overveielse.

Glem heller ikke at barna, også de helt små, er overordentlige årvåkne og legger merke til de minste ting. I et nu kan de bli var den minste forandring i deres luner. Allerede i vuggen lærer de å skjelne moren fra enhver annen kvinne. De er ikke lenge om å finne ut for en makt et gråteanfall kan ha på svake foreldre, og de generer seg ikke for å gjøre bruk av sin viten. Ta dere derfor i vare for alt som kan forringe deres autoritet — ødelegg den ikke med å skjemme barna bort eller ved å trette dem ut med stadige råd og formaninger, som bare fører til at de ikke hører mer på dere. Narr eller villed aldri et barn med usanne forklaringer og begrunnelser bare for å unngå ubehageligheter eller ubelikle spørsmål.

Hvis dere finner det riktigst ikke å utlevere de egentlige grunner for en beskjed eller et faktum, forsøk da å vinne deres tillit. Det vil vise seg langt gagnligere. Forvring ikke sannheten. Ti heller stille med den hvis det kommer an på. Aner de hvilke kriser det kan oppstå i disse små barnesjeler den dagen det går opp for dem at en har misbrukt deres naturlige godtro? Unngå også omhyggelig å la skinne igjennom en hvilken som helst uoverensstemmelse som kan oppstå mellom dere i måten å omgås barna på. De vil ikke være sene i å dra fordel av å ta morens parti mot faren eller holde seg til farens autoritet og vil vanskelig motstå fristelsen å gjøre bruk av en slik uoverensstemmelse for å tilfredsstille alle sine påfunn. Ta dere endelig i vare for å la barna vokse for meget til før dere utøver deres rolige men også faste autoritet uten å gi etter for tårescener og sinne. La dem føle seg overgitt i kjærlige og ømme hender, som samtidig er forstandige og kloke, påpasselige og energiske.

Deres autoritet må være uten svakhet, men født av kjærlighet og helt og holdent preget og båret av denne. Dere må være de første til å oppdra og veilede barna deres, men også de første til å elske dem. Hvis farens og morens sanne kjærlighet og ikke mer eller mindre egoistisk selvtillfredsstillelse ligger til grunn for de ordrer dere gir, vil den trenge inn til dypet av barnas sjel, og der vil ikke være bruk for mange ord. For kjærligheten er mer overbevisende gjennom gjerninger enn gjennom tale.

Og glem ikke eksemplets makt:

Hvordan kan disse vesle barna, som av naturen er så redebonne til å ta etter, lære å lyde dersom de støtt og stadig ser at moren ikke tar hensyn til farens ord, ja, til og med hører henne trette med ham? Hvis de innenfor hjemmets egne vegger titt og ofte hører uærbødig kritikk av enhver autoritet? Eller hvis de merker at foreldrene ikke adlyder det som Gud og Kirken befaler? Forhold dere slik at barna deres i fars og mors måte å tale og handle på ser ærbødighet overfor de rettmessige autoriteter og en usvikelig troskap mot egne plikter. Ved et slikt selvsyn lærer de lettest hva som er den sanne kristne lydighet og på hvilken måte de skal øve den mot foreldrene sine. Vær forvisset om at det gode eksempel er den dyreste skatt dere har å gi barna deres. En skatt av gode gjerninger og ofre, som alltid vil

prege seg fast i hukommelsen deres og rotfeste seg i sinnet som deres dyreste og kjæreste minner. Slik vil de senere huske deres skikkelser når tvil og uvisshet melder seg og de skal velge mellom godt og ondt. I disse stunder vil minnet om dere da dirigere deres vandring — minnet om den sti deres foreldre gikk med verdighet og autoritet.

Måtte den himmelske Far, som ved å kalle dere til å ta del i Hans storhet og faderlighet også har meddelt dere sin autoritet, tillike la dere få øve den i visdom og kjærlighet og således lignedes med Ham. Idet vi trygler Ham om denne nåde for dere og alle kristne foreldre, meddeler Vi dere, kjære nygifte, med hele Vårt faderhjertes varme, den apostoliske velsignelse.

Vær med du også! Et betydningsfullt brev.

Etter at Bønnens Apostolat ved sin øverste leder, pater Ledochowski, hadde overrakt vår hellige far Pius XII albumet over messer framført i pavens mening i 1940, fikk B. A. gjennom Statssekretariatet følgende brev fra den hellige far:

Høyverdige pater!

Timeplanen over de hellige messer som lederne av Bønnens Apostolat og andre prester over hele verden framfører for Gud i vår hellige fars mening, har grepet Hans Hellighet så sterkt at han ikke kan tenke seg en mere gledelig gave.

De mørke og tunge tider gir vår hellige far alvorlig grunn til sorg, og det som ennå er i vente, gir enda større grunn til engstelse. I høyeste grad trenger han derfor trøst og hjelp for å kunne fullføre sin universelle misjon. Men hvor skulle vel denne trøst og hjelp søkes om ikke nettopp i det Eukaristiske offer, som forsoner Gud og sender ned over alle korsets rike velsignelser?

Denne hjelp som overgår enhver annen tenkelig, har mange biskoper og prester både av ordens og sekulargeistligheten, drevet av en hengivenhet som tilfulle åpenbarer deres edelhet og fromhet, villet yte ham. Nettopp slike forsvarere søker vår øverste hyrde, nettopp slike forkjempere elsker han, nettopp slike hjelpere ønsker han. Med tillit til de virksomme guddommelige krefter som således tilføres ham, går vår hellige far derfor trygg og tapper de oppgaver i møte som framtiden stiller ham. Fram for alt er det vår hellige fars brennende ønske og målet for hans virke at krigen snart må opphøre, gjensidig enighet og forståelse mellom folkene oppnåes, freden gjenoprettes, de falske grunnsetninger forkastes og så vel det offentlige som det private liv ledes av Kristi milde lære.

Den trøst vår hellige far føler ved tanken på Timeplanen over hellige messer, øker ennå mere ved betraktningen av hvorledes denne Euraristiske andakt, som en flamme tent av Bønnens Apostolat, ved den guddommelige Ånds bistand av alle hierarkiets grader er blitt båret så hurtig ut over hele verden og utbredt i nesten utallige bispedømmer og sognekall, at den er vokset til en kjærlighetens ild. Denne kjærlighetens ild åpenbarer ennå

tydeligere og mere fullkomment sannheten i profeten Malakias' ord: «Fra solrenning til solefall skal mitt navn bli herlig blant folkene, og på hvert sted skal det brennes røkelse og frambæres et rent spiseoffer for mitt navn.» (Mal. 1, 11.)

I det så mange således uttrykkelig og hengivent slutter seg til vår hellige fars ønsker og hensikter, næres håpet om styrking av enheten mellom den ene fars barn. For i det hellige messeoffer, «Enhets bånd», går de inn i livsenheten med hverandre og med ham.

Sørg derfor, høyverdige pater, for at vår øverste hyrdes takk, hans uttrykkelige bud og hilsen, blir gjort kjent for alle som har deltatt i denne kjærkomne gave, og meddel dem alle den Apostoliske velsignelse, som nedkaller over dem det guddommelige barns rikeste nådegaver, at de må styrkes i alt godt og gledes i den innerligste fred.

Med høyaktelse forblir jeg

Deres hengivne
Aloys. Card. Maglione.

Ingen katolikk vil lese dette brev uten å bli dypt grepet av den hellige fars ord, for de røper litt av vekten i den byrde hans hellige embede gir ham å bære. Skulle vi så ikke med hele vår sjels innerlighet, med hele vårt hjertes samfølelse og gavmildhet svare på den appell som utgår fra Bønnens Apostolat, og hver i vår krets sørge for at det i 1942 blir lest riktig mange messer i den hellige fars mening?

Det er nå fem år siden B. A. tok opp dette nåderike arbeide. Det første album som ble overrakt Pius XI. i begynnelsen av 1937 inneholdt listen over ca. 15 000 messer som hele året rundt ble lest i hans mening. Albumet for 1940 inneholdt fortegnelsen over mere enn 21 000 messer. For 1941 viste albumet dessverre en liten tilbakegang, 14 025 messer var blitt anmeldt fra 24 forskjellig land. Det virkelige antall var dog meget større, men vanskelighetene p. g. a. krigen gjorde at ikke alle oppgaver nådde fram til Rom i tide. Norge ble således bare oppført med 1 messe, mens det ble frambåret ca. 30 som er kommet til B. A. kjennskap. Av disse ble 12 frambåret i Tønsberg, 5 hos St. Franciskussøstrene i Bergen, 12 i Fredrikstad og 1 av Hans høyerverdighet biskopen. Antallet de tidligere år var meget større, helt oppe i 72, men dog gis det ennå menigheter og ordenshus i vikariatet som ikke har svart på appellen som i sin tid sto i St. Olav. Forhåpentlig vil dette forhold rette på seg for 1942. Fra lederen for B. A. i vikariatet vil det i nærmeste framtid bli sendt ut skjema til utfylling for de messer som vil bli frambåret for vår hellige far i 1942 — måtte det bli riktig mange! Enhver anmodes om å bestille sin messe hos sin sogneprest og få tiden fastsatt av ham. Mine ærede confratres anmodes om snarest mulig å tilstille meg de utfylte skjemaer, så jeg i tide kan videresende dem til Rom. Målet bør være: Ingen menighet, ingen forening, intet ordenshus, intet katolsk hjem, ingen katolikk uten sin hellige messe for vår hellige far, pave Pius XII!

«Timeplanen over hellige messer» blir overrakt vår hellige far i begynnelsen av året, og han kan da til enhver tid se hvor og hvor mange hellige messeofre det blir frambåret for ham for den sak som nettopp da opptar

ham mest. Hvilken trøst må ikke dette være for hans krevende embete? Hvilket vidunderlig uttrykk for prestenes og de troendes enhet med den hellige far!

Vær derfor med du også!

De særlige anliggender vår hellige far Pius XII inne-slutter i disse messeofre, er ifølge hans egne ord i «Motu Proprio» av 27. oktober 1940:

1) At det bønnfalles om den evige hvile for alle kristne som er falt i krigen.

2) At de som på hvilkensomhelst måte har lidt under krigens herjinger må få guddommelig hjelp, bistand og trøst.

3. At en sann og virkelig fred må samle alle jordens folk i virkelig broderlig enighet.

Fr.stad 7. oktober 1941.

Pastor Høgh,
Leder for B. A. i Oslo Vikariat.

Brev fra Bergen - og noe om Folkemisjonene.

For noen uker siden hadde Bergens menighet en folkemisjon. Og man må si at den var meget vellykket. Den ble preket av fransiskanerpater Boers som for anledningen hadde tatt sin domsbasun med. Han hadde hver aften — 5 i alt — en tallrik, interessert og takknemmelig lytterskare. Han innledet med noen vekkende tanker om døden, talte så om troslivets vansker, om skriftemål og bønn og avsluttet søndag morgen under en høytidelig levittmesse med en manende appell om å slutte opp om Jesu Hjerte andakten, alle andakters kjerne og midtpunkt.

Som sagt: retretten var en seier som har etterlatt seg varige spor i menigheten.

Og la oss i denne anledning se litt nærmere på disse folkemisjoner eller retretter. De er jo ikke noe videre kjent fenomen i vårt land enda, så det kan ha sin interesse. «Folkeretrett» eller «folkemisjon»? Man kan naturligvis diskutere om navnet. Noen liker ikke betegnelsen retrett. Den er ikke norsk, sier man, og dekker ikke hele meningen. Folkemisjon har man også imot. «Hva er det for en ny sekt?» var der en som spurte. Personlig har jeg mest sympati for benevnelsen «folkemisjon». Det kunne være interessant å høre hva «autoritetene» på språkområdet har å si om dette. Foreløbig står det oss fritt å bruke begge benevnelsene.

En folkemisjon kan man nærmest sammenligne med en årlig oppusning, ettersyn eller noe lignende. Alt i livet må jo regelmessig vedlikeholdes og fornyes. Det er det folkemisjonen vil. Gi et nytt friskt pust til tros-livet. Gi de troende anledning til å stoppe opp litt, tenke litt og gå seg selv etter i sømmene. Der er alltid noe å rette på. Høydepunktet i en slik misjon er derfor alltid det store skriftemål og felleskommunionen.

Folkeretretten har den store fordel fremfor foreningsretretter at der kan alle komme. Også de som ellers

ikke tar del i menighetslivet. En som aldri går på noen forening vil heller ikke i regelen ta del i en foreningsretrett. Vi her hjemme kan naturligvis bare gjøre i det små det man i utlandet kan gjøre i det store. Og hvordan gjør man i de store sogn ute i den katolske verden?

Det mest krevende arbeid er forberedelsen: å besøke sognebarna for å få alle til å komme. Det går ikke over alt like lett som f. eks. i Irland og enkelte andre steder, hvor en enkel kunngjøring på forhånd er nok til å sikre en 100 % deltagelse.

I England og Skottland er det sedvane å besøke alle katolske familier og vennligst innby dem til å delta i retretten. Heldigvis er sognene der ikke så overveldende store. Varer retretten tre uker blir den første uken viet barna, de to andre unge og voksne av begge kjønn.

På Philippinene — forlengst en helt katolsk befolkning — kunde en misjonær berette om oppsiktsvekkende resultater av en folkemisjon. Misjonæren måtte først vandre fra Barrio (landsby) til Barrio for å fortelle folk hvorfor han var kommet. I et sogn på 10 000 sjeler var den første uken bare 100 à 200 deltagere. Men disse deltagere laget igjen propaganda for misjonen. Antallet av deltagere øket uke for uke, til slutt var der trengsel og kirken kunne ikke romme dem alle sammen. Således holdt patrene fra to klostre 49 retretter i 1936. Om resultatene vitner følgende tall: 108 333 skriftemål, gjenopptagelse av 154 frafalne, 613 døpte, deriblant et stort antall voksne, ordning av 3206 konkubinater.

I Holland begynte P. Johannes Kronenburg i 1917 et nytt system for folkeretretter. Han bygget på prinsippet: divide et impera, del og hersk.

Han delte sognet opp i små grupper, hver på 80 à 100 deltagere. Hver gruppedeltager ble personlig besøkt av predikanten og fikk et slags adgangskort vedkommende hver gang måtte bringe med. Slik kunne lederen konstatere hvem av gruppen som ikke møtte opp, og besøkene ble gjentatt. Selve prekenen hadde alt etter deltagernes antall en mer eller mindre fortrolig karakter, og fant ikke sted i selve kirken men i et eller annet lokale. Ugifte og gifte menn møtte opp hver aften i seks dager, mens gifte og ugifte kvinner kom to ganger om dagen i tre dager. Det kunne på den måten ta måneder før sogn var «gjennompløyet», men da var det også grundig gjort og resultatene var store.

Med større eller mindre modifikasjoner bredte dette system seg også til andre land. Som regel foretrakk man større grupper, nærmest sognedistrikter for å bevare karakteren av folkemisjon, og den ble da også holdt i selve sognekirken.

Særlig i Tyskland fikk dette system stor tilslutning. Man åpnet retretten med en stor høytidelighet lørdag aften. Hele uken etter ble der ingen foredrag holdt, men første distrikt fikk prestene på besøk. Annen uke begynte så foredragene for disse, mens annet distrikt fikk husbesøk osv. Ofte besøkte man igjen alle deltagerne etterat retretten var slutt og det viste seg å ha gode resultater.

Men tyskerne gikk videre i sin organisasjonsteknikk. Det nyeste system i Tyskland er nokså komplisert og krever en hel stab medarbeidere. Det er et kortsystem: Enhver får utlevert femten foredragskort og et skriftemålskort,

som man da etterhvert må innlevere. Slik kan man da lett når man har et tilsvarende kartotek, konstatere hvor mange og hvem som var til stede. Det skulle da også hvis alt går riktig og ærlig for seg gi et nokså godt speilbilde av menighetens trivsel og vekst. Dessuten har foredragskortene underst et orienteringsnummer som kan avrives. Dette er gjort for å avlaste arbeidspresset med husbesøkene. Leverer man kortet fra seg med nummeret på tilkjenne gir man at man ikke ønsker predikantens besøk. River man det derimot av eller leverer man ikke noe kort i det hele tatt vil man få presten på besøk.

Jeg tror neppe et slikt system ville passe hos oss. Men etter rapportene å dømme skal det ha hatt helt overveldende resultater.

På mange steder har man mer enn én preken om dagen. I en menighet er naturligvis kvaliteten høyst forskjellig. Noen er ytterst fromme, andre er ytterst slappe, de fleste er midt i mellom. Aftenforedragene er gjerne slik anlagt at de er egnet til å vekke de sovende av dvale, til å gjøre de lunkne varme. Man holder derfor også gjerne et kort foredrag om morgenen for de «viderekomne», for de fromme sjeler som gjerne kommer i kirken hver dag og kommuniserer ofte eller daglig. Predikanten behandler da de høyere fullkommenhetsprinsipper.

Dette var bare et innblikk i hvordan folkemisjonen iverksettes og dens mål. Sikkert er det at den er av stor betydning for menighetslivet.

De er ikke så alminnelig som de bør være her i landet, skjønt tiden vi lever i kanskje krever dem mer enn noen sinne.

Bergen og Stavanger har hatt dem i høst. Hvem følger?

T—t.

En biskop-tale.

Ved et stort møte som den danske katolske organisasjon «Sct. Knuds Gilderne» arrangerte i Kjøbenhavn har biskop Suhr holdt en manende tale, som for en stor del har bud til alle Nordens katolikker. Etter referat i «Katolsk Ugeblad», bygget på biskopens manuskript, bringer vi følgende utsnitt av begynnelsen av talen:

Da vi møttes første gang her i Koncertpalæet var Pius XI nylig død. En av de største skikkelser i kirke- og verdenshistorien hadde lukket sine øyne med en siste bønn om fred. Men verdens onde krefter ville ikke fred. Vi vet hvilke anstrengelser den nye pave gjorde seg like inn i den 11. time for å hindre Europa i å styrte seg ned i krigens avgrunn. Dag og natt ber og arbeider Pius XII ennå stadig for freden. Vel er resultatene ikke synlig for dem som ene betrakter tingenes gang fra politiske, strategiske og økonomiske synspunkter. Men i lyset av den kristne åpenbaring kan vi se at *de bønnen og ofre som Kristi statholder bringer Gud skriver en varigere verdenshistorie enn våpnene.*

I disse tider er det viktigere enn noen gang at all verdens katolikker er forenet med den Hl. far, deler hans gleder og sorger og slutter sine bønnen til hans. Mennesker spør oss hvorfor de mange hundre millioner katolikker ikke eier større politisk makt til å fremme fredens sak. Det kan lett forklares ved mange faktorer

samspill. Mest beskjæmmende er det at vi ikke eier større moralsk og åndelig makt til å sikre freden i verden. *Var våre tanker og hjerter alltid forenet med den Hl. far, ville kristendommen gjøre verden til en annen trass i alle de våpen det onde råder over.*

Uansett larmen fra krigsskueplassene og alle horison- tens truende skyer, skal hver av oss i Kirke og samfunn gjøre dagens gjerning. Vi skal bygge som om ingen bomber kunne ødelegge års arbeid på et øyeblikk. Vi skal opdra og værne om våre barn som om verden var trygg å leve i for den neste generasjon. *Til syvende og sist seirer livet fordi Gud er de levendes Gud, fordi han er livets fylde.*

Vi søker derfor inn hvor livets puls fornemmes sterkest. I fredsår kan materialismen rette angrep på hjemmene og vinne noen små seire. I sverdets tider ser vi alle at *i hjemmene og familiene bygger livets krefter ustanselig opp hva dødens drabanter har lagt øde.* Ved hjemmenes arne er vi nær livets arnested.

Også i det kirkelige liv søker vi inn til de levende, oppbyggende krefter. Det vil i første rekke si til den hellige messe og Kirkens sakramenter. Men det vil også si til vårt kirkelige hjem, det katolske sogn. Et sogn er ikke en molekyl i en stor organisasjon, det er en celle i det store, levende kirkesamfunn. De kirkelige handlinger forutsetter et familiefellesskap. *Messen er en fellesskaps-handling og dette fellesskap skal ikke bestå av en krets av mennesker, som tilfeldig tar del i den samme messe men av mennesker som hører sammen og som ofrer sammen.* Dåpen angår heller ikke bare det nyfødte barn og dets nærmeste, men hele fellesskapet. Ved dåpen opptas barnet ikke bare i Kirken, men i denne kirke og det felles kristenliv som rører seg her. De unge gifter seg under fellesskapets forbønner og med all den velsignelse disse bønner kaller ned over dem. Og sognet har sine døde som tilhører det hele sogn og aldri glemmes foran dets alter, hvor de selv søkte hen i livets største øyeblikk.

I en større by har forståelsen av sognets fellesskap ikke alltid så lett for å festne seg. Jo tettere mennesker bor inn på livet av hverandre, jo fjernere står de ofte hverandre åndelig. I storbyene er en enere, men det er nettopp det sognetanken skal motarbeide. *Sognet skal hjelpe det kristne brorskap. Er sognetanken i oppløsning i en by kan det sammenlignes med at en hel befolkning bor i pensjonater i stedet for i hjem.*

Biskopen gikk dernest over til å omtale og klarlegge den nye store sogneregulering som skal innføres i Kjøbenhavn og hvorved bl. a. den kjente Jesu-Hjertekirke i Stenogaten, jesuittenes domisil, blir sognekirke. En del nye kirker er delvis planlagt, delvis påbegynt. Biskopen rettet en særlig takk til jesuittpatrene for dens arbeid i det danske Vikariats tjeneste — en lignende takk rettet eksellensen senere til St. Josefssøstrene, da han kom inn på den katolske *skolesak* og omtalte kongregasjonens store innsats på dette område, som sist har båret så god en frukt i «Katolsk Centralskole» på Nørrebro, som er en samling av alle katolske folkeskoler i Kjøbenhavn utenfor Amager. Og etter å ha ydet «Sct. Knuds Gilderne» og «Katolsk Ugeblad», Katolsk Høyskole og Paulus-Kredsen og St. Ansgars Forlag sin anerkjennelse og oppfordret alle katolikker til å føle seg som «personlige

medinteressert» i deres vekst og trivsel, rettet biskopen til slutt en intens appell til den katolske ungdom. Det er ikke de ytre forhold som betyr mest i Kirkens liv — motstand har aldri vært dårlig grobunn for kristenliv, mens velvilje ofte har vært drepende. Hva det kommer an på er hvordan vi selv vil være, hva enten det blir storm eller solskinn. Det er et spørsmål om hva den katolske ungdom er verd. Biskopen kom her med den gledelige opplysning at ikke mindre enn 20 unge danske har begynt sitt teologiske studium eller holder på å begynne.



Mère Constance.

In memoriam.

Et hårdt slag har rammet våre oppofrende og trofaste St. Josefssøstre med Mère Constances død. Ikke bare på Vår Frue Villa, hvor hun i 14 år har røktet sitt krevende verv som priorinne stille, kjærlighetsfullt og ydmykt, men over alt hvor St. Josefssøstrene arbeider i kjærlighetens og barmhjertighetens offerkall, ble mangt et øye vått, da budskapet kom om at Mère Constance søndag morgen kl. 3 var hensovet i Herren på Vår Frue Hospital i sitt 68. år. Sykeleiet varte bare et par uker, men sykdommen hadde hun båret i mange år med utrolig viljestyrke og hengivelse i Guds vilje.

Kitty Munthe — som hennes borgerlige navn var — hadde ved Guds nåde i ung alder funnet veien til Moderkirken. Hennes mor, enkefru Munthe, var den første i familien som fra lutherdommen fant veien til våre fedres gamle Kirke, og året etter kom hennes tre eldste døtre etter henne. Det er nå snart 50 år siden, men nedskriveren av disse linjer minnes enda den strålende påskemorgen, da den festlige fromesse i St. Olavs kirke i Oslo var slutt, og de tre unge piker sammen gikk opp til høyalteret og avla trosbekjennelsen. Nede i kirken så jeg den lykkelige mor knele gråtende av glede. To av søstrene kalte så Gud til seg i klostret. Begge valgte seg St. Josefssøstrenes kongregasjon, den eldste og mest utbredte kongregasjon her i landet, den som har båret pionervanskene her i Norge. Det ble søstrene Anna og Constance.

Søster Anna døde for 30 år siden i Kristiansand, hvor jeg besøkte henne på dødsleiet og var vitne til en from ordenssøsters fredfulle, gudhengivne død. Søster Constance var heller ikke sterk, men ble med sine sjeldne gaver en på mange måter anvendt kraft i sitt ordenssamfunns tjeneste. St. Josefssøstrenes norske ordensprovins hadde tidligere et hus i den lille nederlandske by Glanerbrück til mottagelse og prøve av aspiranter — «postulanter», som de i alminnelighet kalles. Her var søster Constance således under verdenskrigen, etter først å ha virket en rekke år i skolegjerningen. Fra Glanerbrück kom hun så for om lag tyve år siden til noviciatet på

Vår Frue Villa som veileder og åndelig mor for de unge postulanter som kom der for å prøve sitt ordens-kall, og fra 1927 av var hun husets priorinne. Alle-rede da hadde hennes helbred fått en knekk for livet, et nyreonde i forbindelse med et svellet hjerte, men med enestående offerånd vedble hun dog å skjømte sin gjerning i disse 14 år som en levende illustrasjon til Skriftens ord: «Som dine dager er, så skal din styrke være.» Et lysende forbilde for sine medsøstre som her så et skrøpelig liv båret oppe av en offer-villig kjærlighet til Kristus og hans Kirke.

Mère Constance er kalt hjem, og det er tomt etter henne på Vår Frue Villa, men hennes minne vil leve som den fromme, stillferdige ordenssøster, hvis glede det var å tjene andre. Måtte hun hvile i fred.

K. Kjelstrup.

Hechjemme —

Oslo. Mariakongregasjonen avholdt sin årlige generalforsamling søndag den 19. oktober i Foreningslokalet. Etter at Dagny Svendsen hadde gledet oss med litt musikk, følsomt og fint i foredraget, gikk vi over til valg av nye styremedlemmer, under ledelse av Mariakongregasjonens preses, pastor Duin. I følge foreningens statutter trådte 3 medlemmer ut av styret, nemlig sekretæren, Marta Johansen, kassereren, Eklbjørg Larsen og assistent, Hjørdis Tollefsen. I deres sted ble valgt Gjertrud Falkanger, Marie Grundeland og Asta Kjellerød-Hansen, den siste etter loddtrekning med Margrethe Høye, som ble suppleant. Det nye styret er slik sammensatt: Ingrid Suleng, prefekt. Gjertrud Falkanger, assistent. Marie Grundeland, kasserer. Elsa Elton Svenneby og Asta Kjellerød-Hansen, consultores. Martha Østensvig, sekretær. Deretter ble årsberetningen lest. Likeledes ble regnskapet opplest og decharge meddelt kassereren. Etterpå var det selskapeleg samvær. Frammøtet var godt.

Sekretæren.

Hamar. Søndag den 28. sept. hadde St. Olavs forbunds lokalavd. underholdningsmøte i det nye foreningslokalet. Apningen fant sted med Olavshymnen, hvorefter formannen, fru Knutstad, ønsket velkommen. Maristpater G. de Paepe viste fram levende lysbilder fra det hl. land, samt noen morsomme barnefilmer som også moret de voksne. Den medbrakte niste forsvant i våre for tiden ikke bortskjemte mager. Imens underholdt søstrene med flere sanger, akkompagnert ved det nye piano. Lodder ble solgt, og — som vanlig — auksjonert bort, de gikk som varmt hvetebrød. Deretter led våre kjente sanger, og det hyggelige møte tok slutt kl. 22.30.

Vikar.

Fredrikstad. Tirsdag 14. oktober ga de to unge katolske kunstnere *Astri Borg-Müller* og *Thoralf Norheim* en konsert i Fredrikstad, som hadde trukket overfylt hus i byens største konsertlokale. Det var sangerinnens debut og den formet seg ualminnelig løfterik, både etter publikums holdning som etter den lokale pressekritikk å dømme. Den siste hefter seg for begge avisers vedkommende ved den sangglede som preget den unge kunstnerinne — likesom stemmens klangskjønnhet og foredragets musikalitet fremheves. Også pianisten får mange lovord — både han og frk. Borg-Müller måtte gi flere ekstranumre. Et veld av herlige blomster viste at sangerinnen allerede har en plass i sin hjembys hjerte, og at suksessen er vaskeekte fremgår av det faktum at neste konsert.

Passant.

— og decute

Göteborg. Med sin preken under minnegudstjenesten for den hl. Birgittas kanonisasjon for 550 år siden, tok Kyrkoherde Krijn søndag 12. oktober farvel med den katolske menighet her i Göteborg hvor han nå har virket i 5 år. Göteborg er en alt annet enn katolsk by, men uansett trosbekjennelse må alle være enig i at et av dens vakreste gudshus er den nye katolske «Kristus Konningens Kyrka». Hovedsakelig skyldes dens oppførelse pastor Krijns energiske arbeid, men kirkebygg er ikke noen ukjent sak for ham. Under sitt virke i sitt fødeland Holland har han grunnlagt en menighet og oppført kirke for den. At han nå forlater Göteborg står i forbindelse med tidens uro og forholdene ute i verden. Muligens vil han slå seg ned i Vadstena idet som han sier: «man trenger et års tid å ofre seg for sin egen åndelige og intellektuelle velferd, når man i så lang tid har beskjeftiget seg med materielle ting. I mitt hjemland har jeg også i fire år vært journalist. Jeg har egentlig kun vært «utlånt» til Sverige, og det finnes nok av arbeid og oppgaver i disse tider. I anledning Birgitta-minnedagen kan jeg for øvrig fortelle at hennes minne er meget levende i Holland og at man et sted i Limburg mener å ha oppdaget en Birgitta-relikvie: på loftet i en gård fant man en treskulptur, som på den ene side har et adelig våpen, som tilhører en gammel slekt på egnen, og på den andre siden Folkungavåpnet. Det er dog ennå for tidlig å uttale seg bestemt om hva dette funn kan innebære.»

Det var en «historisk» preken som Kyrkoherde Krijn holdet etter messen, ved hvilken han assistertes av benediktinerpateren Le. van der Haase og kapellan de Brie. Han minnet den store svenske helgeninnes verk og den strid som oppsto omkring hennes helgenerklæring ved pave Bonifacius IX for 550 år siden. Den dreiet seg om hennes innblanding i spørsmålet om pavens bopæl, enten i Rom eller Avignon, idet man mente at hun hadde lagt seg altfor meget opp i kirkepolitikken. Dette syntes dog pastor Krijn var helt forståelig da hun som ettling av en legmann og fører og selv gift med en legmann måtte være politisk interessert, skolert og høyt kultivert som hun var og helt uegennyttig. Selv om hennes meste virke falt utenlands har hun dog betydd meget for høynelsen av svensk kultur og hennes ånd har vært virksom her, kan hende mest etter hennes død. Birgitta var et hode høyere enn de fleste hun hadde å gjøre med, og uansett hva hun har brakt oss katolikker har hun hevet Sverige i utlandets øyne — navnlig i Italia hvor hennes største innsats faller. Svenskene kan være stolt av henne.

Som vanlig preket pastor Krijn for full kirke og på et utmerket svensk uten «brytning». Man forstår at han har slått fast rot hos oss. Nå venter andre oppgaver, kanskje sosiale, ham, men hvor vet han ikke ennå.

Oversatt fra «Göteborg Posten» av

Ivan B.-W.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.